

Què és riquesa?

Observatori Dona Empresa i Economia

Caixa Fòrum
7 d'octubre de 2014

Programa

9.00 h

Benvinguda

M. H. Sra. Núria de Gispert

Presidenta del Parlament de Catalunya

Excm. Sr. Miquel Valls

President Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona

Sr. Jaume Lanaspa

Director executiu de l'Obra Social "la Caixa"

Sra. Núria Lao

Presidenta de l'Observatori Dona, Empresa i Economia

9.30 h

Presentació de la jornada

Anna Mercadé

Directora de l'Observatori Dona, Empresa i Economia

10.00 h

Riquesa, creació, corrupció i vida

Sra. Pilar Almagro

CEO VertiSub Group

11.00 h

Pausa

11.30 h

La saviesa femenina com a font d'impuls de l'economia i l'empresa

Sr. Idili Lizcano

Fundador i director d'Alqvimia

12.30 h

Taula rodona: Què és Riquesa?

Sra. Anna Fornés

Directora de la Fundació Factor Humà

Sra. Josefina Castellví

Oceanògrafa de la Fundació "la Caixa"

Sra. Isabel Martínez-Cosentino

Membre del Consell d'Administració de Cosentino, SA

Griselda Serra

Directora de Recursos Humans de Henkel Ibèrica

14.00 h

Cloenda

Introducció

“Què és riquesa?” al voltant d’aquesta pregunta es va articular la VI Jornada de l’[Observatori Dona, Empresa i Economia](#) (ODEE d’ara en endavant) de la [Cambra de Comerç de Barcelona](#).

Dues-centes persones van assistir al debat organitzat per l’ODEE a l’auditori Caixa Fòrum, el passat 7 d’octubre de 2014. Allà, es va continuar parlant sobre “la riquesa de l’intangible”, concepte que va ser proposat en el 2013 per l’ODEE i que una vegada més, va tornar a ser el centre de les reflexions i del debat dels professionals i les autoritats assistents a aquest acte.

La directora de l’ODEE, Anna Mercadé, el hi va donar la benvinguda recordant la importància d’aprofundir en el significat de la paraula riquesa, un mot que “condiciona la vida de tots els éssers humans en l’actual sistema econòmic que regeix les societats”, va assegurar.

Economistes i experts han qüestionat el PIB com a mesura del nivell real de benestar de la població, de l’esforç de les persones i de la seva contribució al desenvolupament humà. Mercadé va explicar que veus reconegudes mundialment, ja han assenyalat que “el creixement econòmic mesurat pel PIB està molt lluny de ser sinònim de creació de riquesa, ja que tot depèn del sentit que cadascú doni a la noció de riquesa”. La directora de l’ODEE va recordar, com ja va fer en les jornades del 2013, que malgrat que el PIB s’incrementi, les persones poden ser cada vegada més pobres. Per això, “cal qüestionar-se seriosament –demanava Mercadé- què és la riquesa d’un país i encara més, què vol dir la paraula riquesa i per a què ha de servir”. Aquestes preguntes les va adreçar a l’auditori de la trobada i a tots els membres de les taules de debat.

Les pàgines que segueixen són un resum i interpretació de les idees i reflexions que es van desprendre d’aquestes preguntes inicials i que van compartir tots els convidats de la VI Jornada de l’ODEE al llarg de més de 5 hores de trobada.

Inauguració

La presidenta del Parlament de Catalunya, **Núria de Gispert**, va presidir la taula inaugural de la VI Jornada de l’ODEE en la que hi havia també el president de la Cambra de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona, **Miquel Valls**; el director Executiu de l’Obra Social “La Caixa”, **Jaume Lanaspá**; i la presidenta de l’Observatori Dona, Empresa i Economia, **Núria Lao**. La moderació d’aquesta taula inaugural va anar a càrrec de la directora de l’ODEE, **Anna Mercadé** qui va fer pública la seva gratitud i la de totes les empresàries que representa l’Observatori, pel suport, any rere any, de les institucions dels convidats de la taula inaugural. En aquest sentit, tots ells van assenyalar que el seu suport es renovava una vegada més i estarien presents en l’edició de la jornada de l’ODEE del 2015.

A continuació, es fa una síntesi de les ponències dels protagonistes de taula inaugural per ordre d'intervenció. Per tal de facilitar la lectura d'aquest relat, es resumeixen els seus discursos i és fa a més, una identificació de les idees força de cadascun dels ponents d'aquesta taula¹:

Núria de Gispert

Presidenta del Parlament de Catalunya

“Es lògic que les empreses busquin beneficis, però també que repensin com ho estan fent i ho facin millor”

Miquel Valls

President de la Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona

“S’ha de treballar més per a la inclusió de les dones en els òrgans directius de les empreses. Una tasca difícil, però que cal fer possible”

Jaume Lanaspà

Director executiu de l’Obra Social de “La Caixa”

“Caldria establir una mesura de valor, en termes de més dignitat, més equitat i més cohesió social.”

Núria Lao

Presidenta ODEE

“En el món occidental la riquesa està associada a l’economia. Aquesta mesura però, no escolta a les persones”

Jaume Lanaspà i Gatnau

Director Executiu de l’Obra Social de “la Caixa”

Pel director executiu de l’Obra social de “la Caixa”, la riquesa d’una societat cal mesurar-la no en termes del seu PIB sinó del resultat que s’obté de combinar dues mesures: l’aportació a la subsistència digna i l’obtenció d’un “rol socialment reconegut”. Lanaspà va adreçar-se a l’auditori de la Jornada de l’ODEE, reflexionant entorn a aquesta idea.

Abans de començar la part central de la seva intervenció però, va tenir unes paraules de reconeixement a la perseverança de la directora de l’ODEE per fer possible que, durant sis anys consecutius, s’hagin celebrat aquestes trobades del món econòmic i empresarial.

¹ Aquest format de relat se seguirà, d’ara en endavant en el resum de totes les ponències i taules rodones de la VI Jornada de l’ODEE.

Lanaspa va assegurar que mai era fàcil vertebrar un discurs per a les trobades de l'ODEE, ja que les preguntes que els adreçaven eren molt complicades. “Vaig estar una estona pensant què calia dir quan se'ns demanava ‘què és la riquesa’. Sense dubte, aquesta és una pregunta gens senzilla que requereix una resposta no banal”, va afirmar.

La riquesa s'ha mesurat durant molt temps en termes del PIB d'un país que s'ha considerat que és l'estoc, el flux monetari. Però ara “és també la prostitució i el tràfic de drogues –explicava Lanaspá- i és xocant que aquestes dues activitats s'inclouin dins el PIB i encara més, que alhora no s'hi inclogui el treball a la llar”. Aquesta realitat podria posar en qüestió la rigorositat de la mesura. El PIB no reflecteix prou bé la situació d'una societat.

Davant d'aquest escenari Lanaspá va llançar una proposta: “El concepte de societat valuosa ha de prendre el relleu al concepte de societat rica”. Segons el directiu, aquesta nova consideració és una concepció més ample de la realitat. En aquest sentit, va compartir un exemple pràctic: “L'Obra Social de La Caixa, va endegar fa uns anys el programa d'intervenció comunitària intercultural. Amb aquesta iniciativa, vam identificar quins ciutadans de la població gironina de Salt, podien caure en una certa estigmatització. La nostra acció no només es va limitar a intervenir en aquesta comunitat sinó també en mesurar el resultat de les nostres accions. Inicialment, vam trobar-nos amb una societat en la que hi havia un 40% d'hostilitat, un 30 de coexistència i un 20% de convivència. Només un 20% de les interaccions socials de Salt les podíem identificar sota la categoria de convivència. Després de tres anys de treball i d'intervenció, aquestes xifres s'han invertit i actualment, sabem que hi ha 20, 30 i 40 per cent, d'hostilitat, coexistència i convivència, respectivament. Durant aquest temps de treball, Salt no ha crescut en termes de l'economia local. Segurament ha succeït tot el contrari, tenint en compte la situació econòmica global. Però aquesta població gironina és més valuosa ara que no pas al 2012”.

Amb aquest cas emmarcat a Girona, Lanaspá va voler il·lustrar el valor intangible del concepte riquesa i va concloure que “cal una mesura de valor en termes de més dignitat, més equitat i més cohesió socials”. Recorrent als pensadors clàssics, el directiu va afirmar que “la bona societat es mesura per proveir als seus ciutadans, subsistència digna, no exclusió econòmica i un rol socialment reconegut”. Aquests elements, segons Lanaspá, “garantirien un rànquing molt més estimulants en termes del PIB d'un país”.

Finalment, el ponent va ampliar el seu exemple al cas de les accions desenvolupades per l'ODEE. Va afirmar que mentre la seva aportació al PIB “era evidentment modesta, la seva contribució a la societat valia la pena i tenia molt sentit”.

Núria Lao

Presidenta ODEE

La presidenta de l'ODEE va manifestar la seva voluntat de fer una intervenció molt breu i en ella subratllar que l'ODEE té l'objectiu de plantejar debats en torn als conceptes que són importants per la societat. En aquest sentit, Lao va afirmar que el món occidental associa la riquesa a l'economia, però aquesta mesura no escolta a les persones. Per això, l'ODEE planteja el debat actual i vol escoltar les opinions de tots, defugim allò que diuen només els indicadors econòmics.

En el tram final de la seva intervenció, Lao va adreçar l'agraïment al suport de la iniciativa que presideix per part de totes les empreses i institucions públiques que la fan possible.

Miquel Valls i Maseda

President Cambra Oficial de Comerç, Indústria i Navegació de Barcelona

El president de la Cambra de Comerç de Barcelona, Miquel Valls, va donar l'enhorabona a la presidenta de l'ODEE per encapçalar amb encert aquest observatori i per dur a terme projectes molt importants. Així mateix Valls va fer extensiu el seu reconeixement tan a La Caixa com a la Presidenta del Parlament de Catalunya "per donar suport a l'ODEE al llarg dels anys".

"Parlar de riquesa és un tema complex -va afirmar Valls- i aquest debat em porta a dir que caldria treballar sobre el concepte per evolucionar cap a una indicador que sigui símbol de riquesa però també de benestar".

Des de la seva creació, l'ODEE ha fet estudis i posicionaments molt rellevants respecte el rol de la dona en el món econòmic. El seu objectiu ha estat donar visibilitat a la dona d'avui en el món empresarial i econòmic i en bona mesura ho ha aconseguit, destacava Valls. "El més important és que l'ODEE ha demostrat que cal un esforç important per fer realitat la inclusió de les dones en els òrgans directius de les empreses. Una tasca difícil però que cal fer possible".

Les dones tenen avui títols universitaris i una preparació més alta que els homes en termes globals, indicava el president de la Cambra i afegia: "Aquesta realitat ha de ser visible en els òrgans directius empresarials. I és per això que des de la Cambra, continuarem donant suport a les iniciatives de l'ODEE".

Núria de Gispert

Presidenta del Parlament de Catalunya

La presidenta del Parlament de Catalunya i segona autoritat del país, Núria de Gispert va iniciar el seu torn d'intervenció assenyalant que els ponents de la taula inaugural eren "els fixos" de les jornades de l'ODEE. "Si vols endegar

una iniciativa forta, has de buscar persones que la recolzin, estiguin al darrera però que estiguin convençuts. Nosaltres ho estem”, va afirmar de Gispert.

En paraules de la presidenta l'ODEE és el fòrum on es visualitza allò que està passant a la societat. “Si bé en termes del PIB la seva aportació és menor – va coincidir en assenyalar- no ho és alhora de diagnosticar com han de procedir les empreses perquè funcionin bé i tinguin beneficis”.

L'ODEE, segons de Gispert, és necessari perquè les empreses repensin el seu funcionament i s'assegurin que allò que estan fent, ho fan bé. En aquest sentit, la presidenta va matissar el seu funcionament assegurant que si bé és lògic que les empreses busquin beneficis, i incrementar els seus beneficis, també ho és que cal que repensin com ho fan i cerquin millor maneres d'aconseguir-ho.

Canviant de terç, de Gispert va destacar que l'ODEE sempre ha impulsat jornades embolcallades pels valors: “Ja al 2009, parlava de la direcció de les empreses en temps de canvis. Un any més endavant, situava els valors en el centre de la seva trobada i n'identificava aquells que havien d'acompanyar a les empreses del futur. I en una nova edició parlava de les empreses amb ànima. Tot plegat per fer-nos reflexionar”.

La presidenta del Parlament català avançava en el seu discurs assegurant que totes les empreses han de guanyar diners, perquè és el més important, però cal que ho facin amb ànima. En aquest sentit, matisava que això vol dir que les empreses han de garantir que les persones que en formen part hi estan a gust i s'identifiquen amb el projecte. Per de Gispert si s'aconsegueix això, les empreses segur que guanyaran diners.

En referència al talent femení, va posar de relleu que continua amagat. I va exemplificar-ho recordant una fotografia recent a la premsa, on hi apareixien només homes empresaris i seguidament va afirmar: “Aquests homes amb corbata que apareixen en les fotografies en blanc i negre, ho fan molt bé però la imatge que componen és antiga. Davant d'aquesta imatge, arrufem el nas i ens diem a nosaltres mateixos ‘això en ple segle XXI, no és normal’. Hi ha moltes dones que ho fan molt bé i que podrien estar representades en aquesta mateixa fotografia, va assegurar. Encara que moltes vegades en plantejem si ho podem fer, hem de donar un pas endavant i pensar que sí. Som molt capaces i hem de fer un pas més per demostrar-ho, va dir de Gispert davant del públic.

En aquest context, va voler recordar el treball decidit de la comissària europea de Drets Humans i Igualtats, Viviane Reading, quan afirmava que una dona sola no podrà canviar l'estat de les coses. Hem d'arribar fins al 30% de representació en els consells d'administració, això farà repensar a les empreses com fan les coses. Equilibrarà a les empreses i les farà canviar. Necessitem aquest equilibri, assegurava contundent Núria de Gispert.

Tot seguit, va reflexionar sobre la pregunta principal de la Jornada de l'ODEE. “El primer que et ve al cap quan et pregunten què és riquesa, és quantes

coses tinc, a nivell econòmic què tinc. Però no ens plantejem la riquesa en termes de valors”, reflexionava de Gispert. No obstant això, la presidenta assegurava que en els darrers anys, s'està produint un canvi i cada cop més s'està treballant per incorporar els valors en les activitats que es duen a terme en tots els àmbits: social, polítics, cultural, econòmic. I això és així, segons de Gispert, perquè sense els valors la societat no podrà avançar. Va posar un exemple, el de la solidaritat: “Catalunya té 250 mil voluntaris i cada any augmenten els donatius a la Marató. Són només dos exemples per dir que darrera dels catalans i catalanes hi ha un concepte de solidaritat molt gran. En aquest mateix sentit, es pot dir que si durant els anys de crisi, la societat catalana ha avançat ha estat gràcies a la solidaritat de les famílies, elles han fet de matalàs. Tenim un concepte de família que espero que no canviï”.

Per a la presidenta del Parlament català, aquests exemples eren una materialització del concepte de riquesa sobre el qual l'ODEE parlava en la seva Jornada. En definitiva, de Gispert sostenia que quan es valora la riquesa del voltant cal preguntar-se “què fa un mateix amb la seva vida, i quina és la forma més òptima per fer avançar una empresa”. Unes preguntes que feia l'ODEE i que el convertien en una eina imprescindible per reflexionar cada any, sobre l'aportació individual a la societat i a l'economia: “És molt important el President de la Cambra de Comerç de Barcelona, que és qui té allotjat l'ODEE, el mantingui. La reflexió d'aquest observatori és molt necessària avui en dia”.

Les paraules de la primera dama dels EEUU, Eleanor Roosevelt, van servir de cloenda a de Gispert: “El futur pertany a aquells que creuen en la riquesa dels seus somnis”. I per això, la presidenta va finalitzar assegurant que la suma dels somnis dels catalans i catalanes, permetria tirar endavant el somni de decidir el país que volen.

Presentació de la jornada

Anna Mercadé

Directora Observatori Dona Empresa i Economia

Anna Mercadé

Directora Observatori Dona Empresa i Economia

“Els diners com a motor del món, han arrasat amb els valors i l'ètica. Per això, ara ens trobem en un canvi de paradigma”

Després de la sessió inaugural a càrrec de les autoritat i responsables de les institucions promotores de la jornada de l'ODEE, Anna Mercadé va voler fer una introducció detallada dels objectius i els motius de la trobada anual de l'observatori que presideix. En aquest sentit, va coincidir amb la presidenta del Parlament en assegurar que cada any, l'ODEE esmerça molts esforços

per trobar qüestions que realment, facin aflorar un debat i una reflexió en profunditat sobre el futur de la societat. L'objectiu global, va assegurar Mercadé, “és convocar un cop a l'any a la reflexió no només sobre què és el que fan les empreses, sinó també sobre què fem amb les nostres vides, ja que si aquestes no van bé, les primeres tampoc ho poden fer, va concloure”.

Durant aquesta introducció, Mercadé va desvetllar també l'origen de la pregunta principal de la jornada: “L'any passat la Pilar Almagro ens preguntava si les nostres vides podien anar bé, quan ens trobem envoltats de misèria? Arrel de la seva reflexió, vam decidir articular aquesta trobada en torn a la pregunta ‘Què és riquesa?’”.

“Actualment, estem en un canvi de paradigma i en aquesta transició estant caient tots els vels”, eren les paraules contundents de la directora de l'ODEE, que continuava: “Estem transformant la societat i també els conceptes, les nostres vides i les paraules que ens limiten”.

Mercadé recordava que és molt important que revisem les paraules que utilitzem. Amb elles transmetem patrons mentals molt limitants i no especialment, en sintonia amb la realitat i amb les vides que volem. Per això, convidava a trencar amb la “programació”, seguint les recomanacions d'Antony de Melo i a escoltar els propis sentiments per saber com, quan i amb què som feliços.

Quan se cerca la paraula “riquesa” en un diccionari, trobem definicions referides a l'acumulació de diners, de tresors, de propietats, de béns materials, recordava la directora de l'ODEE. Aquests significats configuren la programació i els patrons mentals que tenim al cervell. Els diners com a concepte generalitzat de riquesa i com a motor del món, segons explicava Mercadé han portat a la crisi sistèmica actual que ha arrasat amb els valors i amb l'ètica. Referint-se a Aristòtil, recordava que aquest clàssic ja feia referència a l'acumulació de diners només per acumulació, com una activitat contra natura, que deshumanitza a aquells que la duen a terme. Així mateix, Mercadé també citava l'”Ètica a Nicómaco i Política”, un títol on s'explica la diferència fonamental entre l'economia i la crematística (o ciència de la riquesa), per raonar que l'especulació financera ocupa avui el 90% de l'activitat econòmica, mentre que l'economia real ha quedat arraconada ocupant tant sols el 10%.

A continuació, la directora de l'ODEE va assenyalar que la cobdícia, l'afany de fer diners i la concentració de riquesa en una part ínfima de la població, anul·la la resta de persones que són en realitat la immensa majoria. Així mateix, la motivació per la creativitat, la investigació, la curiositat, la innovació queden també malmeses davant d'aquesta cobdícia, segons assenyalaria la ponent i moderadora de la Jornada. A llarg termini, aquest escenari, explicava Mercadé, implica un empobriment de l'avenç de la humanitat donat que entre d'altres conseqüències, les empreses prioritzen les inversions en negocis especulatius, com la borsa, enlloc de fer-ho en tecnologia i en investigació o en el capital humà de l'empresa.

Per tot això, Mercadé assenyalava en la recta final de la seva intervenció, que quan ens limitem a mirar la riquesa només com a diners, aquests es tornen limitadors del progrés, i per tant, del benestar social. El motor només dinerari, assegurava, a la llarga obstaculitza el creixement econòmic. I aquesta és la gran contradicció de la societat actual, en paraules de la directora de l'ODEE.

Per concloure, va recordar que com ja albiraven els presocràtics “n'hi ha per a tothom i tots som i venim del mateix” i per tan, fer mal a l'altre, és fer-nos mal a nosaltres mateixos. Davant d'aquesta realitat, inquiria Anna Mercadé, cal pensar en distribuir i administrar bé allò que tenim, tal i com han fet les dones sempre dins de les famílies.

En finalitzar la directora de l'ODEE va expressar el seu desig que la jornada conduís a una resposta del què és riquesa, de com es crea i com aconseguir que aquesta es transformi en una societat més rica en valors i persones humanes. I va posar com exemple d'aquestes respostes la següent ponent de la trobada la CEO de Vertisub Grup, Pilar Almagro.

Tot seguit es presenta el relat de les dues ponències principals que va acollir la VI Jornada de l'ODEE a càrrec de la CEO de VertiSub Group, Pilar Almagro i del fundador i director d'Alquimia, IdiliLizcano. S'inclouen a més dues idees força corresponents a la intervenció dels ponents.

Conferència

Riquesa, creació, corrupció i vida

Sra. Pilar Almagro

CEO VertiSub Group

Pilar Almagro

CEO VertiSub Group

“Hem deixat de considerar just allò que només beneficia a un petit grup de persones, cal que ho faci a la majoria”

-Vostè té fills?

-No, no en tinc.

-Vostè té marit?

-No tampoc.

-I una casa? Una cabana?

-No, no em fa falta sempre vaig i vinc.

-Potser té cabres, però?

-No.

-Fills meus deixeu-li un lloc a aquesta bona dona al vostre costat. Com a mínim tindrà el vostre caliu.

Amb aquest diàleg entre una cooperant a l'Àfrica de 36 anys i una mare de 25 que cuidava dels seus fills en un petit poble, la CEO de Vertisub, Pilar Almagro, va encetar la seva ponència en la VI Jornada de l'ODEE. Una breu història real que simbolitzava el valor relatiu de la riquesa en diferents països i llocs del món. Amb aquest relat Almagro convidava també a reflexionar sobre els principals conceptes que volia desgranar al llarg de la seva intervenció: la riquesa, la creació, la corrupció i la vida.

La ponent va confessar que considerava una gosadia parlar sobre riquesa i aspirar a explicar quelcom útil que fes reflexionar al públic. I a continuació va presentar l'esquema de la seva intervenció:

1. Riquesa i creació
2. Riquesa i vida
3. Riquesa i corrupció

Els éssers humans, a l'inici de la seva existència, volien tocar les coses amb les mans, agafar-les. Allò material i allò que veien, configuraven segons Almagro els límits del seu món. Més endavant, van obrir els ulls de la ment i van sorgir tots els idealismes. Va arribar el moment de fixar un ordre en totes les coses que els envoltaven, d'aixecar estructures rígides i de prioritzar els sistemes abans que les persones.

És a partir del segle XVIII –avançava Almagro-, quan cauen els idealismes i es comença a parlar de l'home. Les mans tornen de nou a prendre un rol per accedir al món. “Llavors, no parlem de ser, sinó de tenir”, explicava Almagro i tot seguit matisava: “Però va ser un canvi positiu”. Contràriament, ara allò que compta es acumular objectes i experiències.

En aquest punt, Almagro també recordava que en el món actual no calen telescopis per veure la constel·lació d'Orió, la podem veure a Internet; També fent èmfasis en els avenços tecnològics aplicats a la millora de l'esperança de vida, va assegurar que estaria morta en 19 països del món; En el món actual, explicava, si els experiments no surten bé, els repetim i a més, ho miniaturitzem tot per veure en la hiperrealitat; i que en el món actual parlem també als objectes i a les personalitats creades per nosaltres mateixos a les xarxes socials. “Tenim el món a les mans i així el vivim”, assegurava la CEO de Vertisub Grup.

El concepte justícia va ocupar també una part important de les explicacions d'Almagro. Aquesta va assegurar que avui la justícia s'avalua en funció dels objectes que es posseeixen. Va fer un paral·lelisme a més, amb la societat de l'Atenes clàssica on segons les seves explicacions, el 60% de la població la configuraven els esclaus. Hi havia doncs –subratllava Almagro- una majoria de persones que no tenien cap dret, ni tan sols el dret al propi cos. Més endavant amb l'arribada de la societat feudal, els individus posseïen el seu propi cos i amb l'entrada de la societat capitalista ningú era ja pobre per una condició natural, segons les explicacions de la conferenciant.

Arribats a aquest punt Almagro assegurava que el següent pas era repartir allò que s'acumulava, encara que aquesta opció sigui refusada per molts. No obstant i amb un cert optimisme, va assegurar que res és inexorable i per tant es pot pensar en canviar-ho tot.

En relació a la riquesa y la creació, Almagro va citar a autors com Ayn Ran, Thomas Pikety, Erik Brynjolfsson i Andrew Mcafee. A partir d'aquestes referències, va assegurar que cal celebrar aquells que creen riquesa, els empresaris en concret que són capaços de produir béns i dissenyar serveis útils per a les persones de l'entorn.

El lligam entre la riquesa i la corrupció va ser un dels temes central de la intervenció d'Almagro. A continuació se sintetitzen les seves reflexions en els següents paràgrafs de síntesi:

- Quan les empreses públiques són corruptes el dany és molt gran. Hi ha hagut una explosió d'empreses públiques que sense saber per què ni com, s'ha enriquit corruptament. Ja no podem seguir així. Aquestes actituds fan tremolar les escales de valors i els ciutadans tenim la sensació d'estar envoltats de sense sentits.
- Estem en un nou món i desitgem proporcions més estables. Hi ha milions de persones ben formades i per això, com deia Colbert, "hem deixat de considerar just allò que només beneficia a un petit grup de persones, cal que ho faci a la majoria".
- Què entenem per corrupció? La cobdícia, la falta d'integritat, l'opacitat del sistema. Tot plegat pot resumir-se en perdre el sentit de les coses. Quan un sistema es corromp, ja no pot sostenir la vida.
- Avui la corrupció ja no ens sembla quelcom acceptable. Això em fa veure amb optimisme el futur. Fins i tot ens fa fàstic físic, es genera un rebuig moral.
- La corrupció l'encarna aquell que es posa en venda davant el millor postor. Les empreses i persones corruptes viuen establint un sistema parasitari i per tant apropiant-se d'aquelles que sí que produeixen i ho fan bé. Aquesta actitud distorsiona el mercat lliure i redueix les oportunitat per a la subsistència de les millors empreses.
- La corrupció escapça la capacitat de desenvolupament i impedeix el futur.
- Aquelles persones que tenen més capacitat per accedir a aquells qui prenen les decisions són els que guanyen i deixen pel camí a les petites i mitjanes empreses que no compten amb aquesta capacitat.

- La corrupció a més encareix els projectes i per tant obstaculitza el desenvolupament de bones infraestructures. Se'n fan de pitjors i més cares.
- En el període comprès entre 2006 i 2014 es van invertir 42.224 milions d'euros en infraestructures. Si tan sols un 3% d'aquesta quantitat que hipotèticament es va desviar, s'hagués invertit per exemple en millorar la planta de nounats de l'hospital Vall Ebron, ara potser no els hi hauríem de portar l'aigua nosaltres perquè l'hospital no la pot proveir. O potser no tindríem el sistema de pensions en perill.
- La corrupció resulta insuportable i més encara, després de la bufetada que hem rebut arran de la crisi econòmica. L'actual escenari ens ha obert els ulls davant el maridatge de diners i política. Ja no ho podem consentir. Aquesta situació és a més, una causa important de la pèrdua de legitimitat democràtica de les institucions que ens representen. Elles no han evitat l'actual escenari.
- Els diners obtinguts per mitjà de la corrupció no són un tribut a la intel·ligència i caldrà que els amaguin en paradisos fiscals.

Finalment, Pilar Almagro va parlar de la riquesa i la vida i va voler subratllar que donat que aquesta última és efímera –“no estarem aquí en 100 anys”, afirmava contundent, davant l'auditori- cal entomar la vida amb un somriure i sense fer trampes. I va confiar al públic la seva concepció d'una bona mort: “Morir bé és morir trobant-se bé amb un mateix. Adonar-se en aquell darrer moment que hem aconseguit fer feliços al altres. Ha de ser horrible no sentir-se així en aquell moment”.

Conferència

La saviesa femenina com a font d'impuls de l'economia i l'empresa

IdiliLizcano

Fundador i director d'Alquímia

IdiliLizcano

Fundador i director d'Alquímia

“La veritable riquesa és aquella que creix quan es comparteix”

La directora de l'ODEE, Anna Mercadé, va presentar al fundador i director d'Alquímia, Idili Lizcano, amb les següents paraules: “És un empresari místic del qual la societat està necessitada”. I va afegir que l'exemple de Lizcano és una bona prova que la vida empresarial no està renyida amb la bona vida espiritual.

En endegar la seva ponència, Lizcano va tenir unes breus paraules per la seva empresa i el compromís que tenen per elaborar tots els seus productes a Catalunya.

La intervenció de Lizcano va estar fonamentada en l'estret lligam, que segons ell, existeix entre la riquesa i l'energia femenina. Per això, va demanar al públic que li permetessin abstraure's d'allò material i referir-se a l'univers durant bona part del seu discurs.

En aquest sentit i en referència a les nocions xineses filosòfiques del yin i yang va afirmar: "A l'univers hi ha dues grans forces, la centrípeta que és la masculina, el yang i la centrífuga, el yin, també poderosa i representant d'allò femení. Aquestes dues visions de l'univers estan presents a totes les tradicions espirituals. Per crear vida cal aquesta polaritat representada pel yin i el yang. És un equilibri imprescindible tan per l'univers com per la societat. També per a una empresa. Si aquesta té un desequilibri causat per l'excés de yin o yang, emmalaltirà. Les empreses com les societats són éssers vius, com ho és també l'economia. La salut de la nostra societat dependrà de l'equilibri entre aquestes dues nocions de l'energia".

Lizcano va seguir elaborant aquest argument i va referir-se a continuació als desequilibris que es produeixen en l'actualitat com a conseqüència d'un excés d'algun tipus d'aquestes energies. Abans però les va voler definir en els següents termes:

- El yang és una energia estretament lligada als objectius. L'home connecta bé amb la matèria i és molt pragmàtic. Està lligat a la serenitat i la consciència és cert, però també a la simplicitat. La ment masculina és més simple que la femenina. També és cert que la part més neuròtica d'aquesta vessant masculina és excessivament materialista, molt centralista, conflictiva i obsessionada amb les fites. Com a conseqüència d'aquestes característiques, pot devastar-ho tot. Aquestes característiques les veiem clarament en el patriarcat.
- Per la seva banda, l'energia femenina està connectada amb l'altruïsm, és polifacètica, col·laborativa, igualitària i no jeràrquica. Però també té una part neuròtica. Aquesta pren forma d'excés de desig, de consum irracional i impulsiu. La saviesa també caracteritza l'energia femenina.

Com a continuació d'aquest raonament, Lizcano va subratllar que les característiques femenines i masculines estan tan en homes com en dones. I va assegurar: "Només un 10% dels homes treballen la part femenina. En els altres impera la neuròtica masculina, l'emocional i egoista". Com a conseqüència d'això el creador de l'empresa Alquimia, assegurava que tenia molts problemes per trobar professionals equilibrats per a la seva empresa i és més atribuïa també part de la situació econòmica actual a l'excés d'energia neuròtica masculina i als abusos del patriarcat.

El ponent no va amagar tampoc, que el seu discurs era un tabú fa pocs dies. “L’espiritualitat i la felicitat no eren elements a tenir en compte en les empreses, segons el ponent, però això “pot estar canviant”, va assegurar amb optimisme.

No debades, Lizcano creia que les conseqüències d’aquest desequilibri actual es podien clarament percebre en la societat i assegurava: “Estem hipotecant el futur de les noves generacions. La visió excessivament materialista del món acompanyada per la creença que fer diners és la fita més important no té futur”.

En aquest punt el ponent va confessar a més, que ell havia compartit aquest punt de vista al llarg de la seva vida i s’hi va referir així: “He hagut de fer un esforç per deixar enrere aquest vell paradigma”.

Davant l’actual escenari bèl·lic internacional Lizcano va assegurar que calia connectar-se amb la part positiva de l’ésser humà. I va retreure el que ell anomena la “bobolització” de la societat causada per la televisió i per decisions com l’eliminació de la filosofia dels estudis obligatoris.

Utilitzant la paraula que dona nom a la seva empresa “alquímia”, va explicar que abans d’aquest procés, té lloc el “putrefactio”. És allà on es troba la societat actual. No obstant això, també va tenir una mirada optimista sobre la realitat en assegurar que a Catalunya hi ha empreses que fan coses fantàstiques i que ja estan mostrant com es pot sortir del vell paradigma caracteritzat per les decisions a curt termini, l’excés d’acumulació i l’economia especulativa. En aquest sentit, va remarcar la necessitat d’equilibrar el yin i el yang per donar lloc a un nou paradigma que connecti clarament allò femení amb la política, les persones i l’economia.

Segons Lizcano queda clar que cal un empoderament d’allò femení tenint ben present que el lideratge femení no és inferior, ni més feble sinó diferent. Els homes, en paraules de Lizcano, han d’abraçar els valors femenins caracteritzats per la generositat. En aquest punt el ponent va enllaçar les seves idees amb la pregunta principal de la Jornada i va respondre: “La riquesa des d’un punt de vista patriarcal és només allò material. Però necessitem més coses a banda d’això, un riquesa social, relacional, cultural i creativa. I fins i tot espiritual”. En aquest tram final de la seva intervenció Lizcano va resoldre que en definitiva, “la veritable riquesa és aquella que creix quan es comparteix”.

Taula rodona

Què és riquesa?

Sra. Anna Fornés

Directora de la Fundació Factor Humà

“Cal que no només s'estableixi un contracte d'ús, sinó també un contracte emocional”

Isabel Martínez-Cosentino

Membre del Consell d'Administració de Cosentino, SA

“Generar igualtat, genera diversitat i això últim riquesa”

Griselda Serra

Directora de Recursos Humans de Henkel Ibèrica

“Cal liderar-te a tu mateix, liderar l'equip, liderar a aquells que t'envolten i liderar el canvi”

Josefina Castellví

Oceanògrafa de la Fundació “La Caixa”

“Hi ha riqueses dirigides i n'hi ha d'intangibles, aquestes últimes cal tenir-les molt en compte”

Sra. Anna Fornés

Directora de la Fundació Factor Humà

“Els diners marquen les nostres vides i per això cal que mesurem i pensem quin és el seu efecte a nivell personal”, assegurava la responsable de la Fundació Factor Humà, Anna Fornés. En paraules de la directiva, la seva experiència professional li ha permès tenir contacte amb moltes persones i veure com els diners poden fer-los molt mal.

Canviant de terç, encara que intentant donar resposta a la mateixa pregunta “què és riquesa?”, va subratllar que les persones aporten riquesa a les empreses i a un país. “Les persones no són recursos –assegurava Fornés- i per això nosaltres vàrem canviar-ne la denominació i vam voler que elles estiguessin al centre de l'organització”. Aquesta decisió però, no ha estat fàcil de dur a terme en els darrers anys, ja que com explicava Fornés, la situació econòmica ha sigut un obstacle per aconseguir-ho. En aquest sentit, va remarcar que tenia esperances que malgrat els obstacles es pogués aconseguir. De fet, va assenyalar que havia escoltat a diferents empresaris expressar en veu alta la següent afirmació: “Les empreses s'han de merèixer a les persones que hi treballen”. Una frase que convida a l'optimisme segons Fornés.

Per aquesta directiva, la paraula confiança és una altra de les peces angulars que sostenen una empresa. Ho explicava de la següent forma: “Directius i treballadors s’han de tenir confiança mútua. En aquesta relació l’exemplaritat dels primers juga un rol decisiu”.

Dit això Fornés va voler lligar riquesa i confiança en una mateixa reflexió: “El diners tenen molt pes en la cultura organitzativa. Són molt importants i estan estretament lligats a la confiança. La desigualtat salarial és l’element que genera més desconfiança dins de l’empresa i és una de les fonts més importants d’insatisfacció.

Ara bé per l’experta, és molt important també que les empreses treballin perquè les persones que en formen part no hi pertanyin només pels diners que reben. “Cal que no només s’estableixi un contracte d’ús, sinó també un contracte emocional”, assegurava. Per aconseguir-ho, cal segons ella identificar quines són les fonts de satisfacció d’aquella persona dins de l’empresa i les persones poden contribuir a millorar-la. En definitiva, identifica què s’espera d’una persona dins d’una organització. “Això seria aconseguir treballar des del sentit o fer que la feina de cadascú tingui sentit”, remarcava.

Anna Fornés va encarar la part final de la seva intervenció subratllant la necessitat urgent d’evitar que es penalitzin les baixes per maternitat, s’aconsegueixi un equilibri real entre la vida personal i familiar i que la formació i el desenvolupament de les persones dins de les empreses no s’aturi.

Finalment i fruit de la seva experiència dins de les empreses amb les que treballen des de Factor Humà, Fornés va destacar que els directius i directives no estan sent capaços de reconèixer el treball dels seus equips i tampoc els treballadors veuen la dificultat dels processos de presa de decisió d’aquests càrrecs.

Isabel Martínez-Cosentino

Membre del Consell d’Administració de Cosentino, SA

Isabel Martínez-Cosentino va iniciar la seva intervenció desvetllant que la primera vegada que va plantejar-se el significat de la paraula riquesa va ser arrel de la celebració de la Jornada de l’ODEE. Però alhora va explicar, que la invitació va coincidir amb un debat dins de les seves classes sobre mercats emergents a la Universitat Autònoma de Barcelona. Allà va celebrar un debat amb els seus alumnes sobre la globalització. “Mentre els uns hi estaven a favor, els altres hi estaven totalment en contra. I allà es va visualitzar que mentre pels europeus la prioritat era el benestar, pels americans ho era la riquesa”, relatava la ponent.

Arran d’aquesta anècdota Martínez-Cosentino va reflexionar sobre el canvi de paradigma que es viu i va expressar el seu desig que aquest condueixi a una millora de les oportunitats per a tothom, ja que només així s’aconseguirà generar riquesa segons explicava.

“Nosaltres només som una generació, després en vindran d’altres i la nostra responsabilitat és transmetre el coneixement de com fer millor les coses. Actualment això no succeeix”, assegurava.

En aquest sentit va mostrar-se favorable a obligar a les empreses a elaborar una memòria de responsabilitat social corporativa. I va explicar també el cas de la seva empresa: “Som una empresa familiar, fabriquem el silestone, la fundadora va ser una dona i en el consell d’administració n’hi ha 4. Concebem la responsabilitat social corporativa com un projecte estratègic, està a l’alçada de la internacionalització de la marca o l’obertura de noves fàbriques. Per això quan la vàrem endegar, ho vam fer acompanyant-la d’un pla estratègic. Actualment treballem pel desenvolupament de la comarca en la que es troba la nostra empresa i ho fem a través dels joves que hi viuen”.

Finalment, Martínez-Cosentino, va assegurar que cal mesurar les accions que es duen a terme perquè això permet avançar; va demanar a més, l’aplicació de quotes, ja que encara que no estigui ben vist ara cal; i per acabar va sentenciar que generar igualtat, genera diversitat i això últim riquesa.

Griselda Serra

Directora de Recursos Humans de Henkel Ibèrica

“He buscat al diccionari sinònims de la paraula riquesa i alguns d’ells són lleïjos: abundància, provisions...Ara bé, també n’hi ha de boniques: heterogeneïtat, varietat, benestar, pau, plaer, tranquil·litat, ventura, maduresa, plenitud. Quines paraules tan boniques!”, exclamava la directora de Recursos Humans de Henkel Ibèrica, Griselda Serra davant de l’auditori de Caixa Fòrum en la Jornada de l’ODEE.

Amb aquesta primera reflexió, Serra va aprofitar per traslladar el concepte de riquesa des del nivell personal i individual al nivell empresarial i per tant col·lectiu. En aquest context, va mostrar-se convençuda que Henkel és una empresa molt rica en molts aspectes: “Tenim 137 anys; 47 empleats; presència a 120 països; Encara que no sempre fem bé les coses, aquestes xifres no s’aconsegueixen sent dolent”.

Seguidament, Serra va avançar en el seu discurs cap al terreny dels valors i va afirmar que no era fàcil per a una gran empresa fer-se seus uns valors en concret i fer-los a més, arribar fins el darrer operari d’una cadena de producció. “Els nostres valors –relatava- són els clients, està clar que aquest ha de ser el primer valor d’una empresa de gran consum; *thepeople*, això és més que la gent; les finances; la sostenibilitat; i la família. Com veuen dos d’aquests valors són *hard*: les finances i els clients; i els altres dos són *soft*. Tanmateix, Henkel és encara una empresa familiar i la família hi té encara un gran impacte en la gestió del dia a dia. Això dóna continuïtat i estabilitat al projecte però a més, garanteix que les decisions es prenen dins els marges dels valors que ens defineixen”.

Desgranant la importància dels valors de Henkel, la ponent va explicar també que com a empresa química, tenen molt present que cal preservar el medi ambient: “Fa 30 any que tenim una guia de sostenibilitat. Ara hem fet un pas més i a banda de la gestió sostenible de residus, també apliquem la sostenibilitat a les finances, portades amb el cap i el cor. En aquest mateix sentit, a més, també és estratègica la gestió de la salut i el benestar dels empleats. Per Henkel totes aquestes són potes de la sostenibilitat, hi creuen i hi treballen”.

Tot i que Henkel és principalment coneguda pels detergents, Serra també va recordar que la cosmètica, els adhesius i els productes de perruqueria ocupen una part importantíssima del negoci del grup.

Per Serra un dels aspectes rellevants de l’empresa és que els recursos que té els inverteix d’una forma coherent i maca “Es donen ajudes a les ONGs en les que els empleats de Henkel col·laboren”, va posar com a exemple.

En la part final de la seva intervenció va fer una referència més extensa al valor *people* de Henkel i s’hi va referir així: “Hi treballem a través del lideratge. Tenim molt clar que el lideratge és la forma de tirar endavant una empresa i el CEO té clar a més, que s’ha de transmetre a tota la organització. Per això diem que cal liderar-te a tu mateix, liderar l’equip, liderar a aquells que t’envolten i liderar el canvi. Aquests principis el apliquem dia a dia a la companyia. Així mateix, la inversió en el desenvolupament del talent també és una prioritat”.

Ja per finalitzar, Serra va recordar que la diversitat era una qüestió central a Henkel: “ En les nostres oficines central conviuen 35 nacionalitats. Els càrrecs directius estan ocupats en un 32% per dones. Assolir aquestes xifres no ha estat fàcil i el sector masculí de l’empresa ha fet aflorar frases com ‘si no ets dona no pots fer res en aquesta companyia”.

“A Henkel tenim clar, no només el què, sinó el com”, va concloure Griselda Serra.

Josefina Castellví

Oceanògrafa de la Fundació “La Caixa”

La científica i oceanògrafa Josefina Castellví va confessar a l’inici de la seva intervenció que no tenia coneixements d’empresa: “Sóc una pobre biòloga que he anat pel món amb els ulls oberts com em va recomanar el meu pare”. Dit això va voler puntualitzar el concepte de riquesa que ella aportava a la Jornada de l’ODEE: “Us parlaré d’una riquesa tan diferent de la que s’ha parlat aquí! –exclamava la científica. Deixaré de banda els diners amb el benentès que els mínims per assegurar el benestar i dignificar la vida queden coberts

Així i des d’una perspectiva biològica, Castellví, va explicar que riquesa significa diversitat de les espècies i va continuar: “Com a biòleg em fixo molt

en la natura. Arribo a la conclusió que és molt sabia i molt econòmica. Per exemple si un procés natural com la síntesis d'una proteïna es pot realitzar a través de dos camins, la natura sempre agafarà el camí més econòmic. La naturalesa reserva l'energia i gasta el mínim. Si comparem aquest comportament amb el del home veiem que no tenen res a veure. Per això és important fixar-nos amb la natura i agafar els bons camins que ens marca. És més, el comportament de la natura està avalat per milions d'anys d'experiència. Si bé és cert que la natura també s'equivoca, com ho va fer amb l'home Neandertal, sap com esmenar aquests errors, fixem-nos que després el va substituir per l'home de Cromanyó".

Amb una actitud apassionada Castellví va seguir utilitzant símils de la natura per traslladar el seu sentit de riquesa: "Si ens fixem amb els bancs, quan les gràfiques que mostren els seus resultats, veiem que després de la letargia, quan arriben a la fase logarítmica, les línies no s'aturen, segueixen creixen. Si ens fixem en la biologia marina, les algues, després d'un creixement logarítmic aturen el seu creixement. Llavors a mi em ve al cap: Què busquen els bancs amb aquest creixement que no té final. Cap a on van? No deixeu que les corbes s'enlairin més, si ho fem ens estem carregant la natura".

L'oceanògrafa no va deixar passar l'oportunitat de lligar el discurs de la riquesa amb la seva experiència a l'Antàrtida: "Eren els anys 80 i jo l'única dona de l'expedició, que a més, estava com a responsable. Va ser una experiència molt enriquidora i valdria la pena que molta gent la pogués viure. Quatre mesos a l'any estava allà, sense diners i hi arribàvem després de 36 hores d'avió i més de tres dies en vaixell, en una de les zones més tormentoses del món. No teníem comunicacions, ni metges. Però volíem arrencar de la natura dades valuoses per donar resposta a les nostres preguntes d'investigació. Hi anàvem amb el cos i l'ànima i gaudíem de grans moments de comunió amb la natura. Això t'enriqueix de quina manera!".

Després de narrar com eren els dies a la base Antàrtica Espanyola a l'Illa de Livingston, de la qual va ser cap entre els anys 1989 i 1993, va finalitzar amb les següents reflexions: "Fa 14 anys que estic jubilada, però no m'avorreixo mai. Visc dels records. En els moments de relaxació, passen per la meua ment les pingüineries que ens envoltaven, o les foques que vivien a prop nostre. Aquesta és la meua riquesa i em fa viure una felicitat extraordinària. Hi ha riqueses dirigides i n'hi ha d'intangibles, aquestes últimes cal tenir-les molt en compte".

Després de les paraules de Josefina Castellví i per concloure la VI Jornada de l'ODEE la seva directora Anna Mercadé va compartir amb el públic la següent conclusió: "Mai abans ens havíem plantejat que era la riquesa. Ara ho hem fet i a partir d'aquest moment ja no serem els mateixos".

Amb el suport de:

Amb la col·laboració de:

